

מעדני אשר

גיליון תל"ג (שנה י')

פרשת נח

תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
ללשון הקודש: 111-47 לאידיש 311-12

מי שחילל שבת במצב של פקוח נפש האם צריך כפרה החולה או הרופא?

בפרשתן ט"ה ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש.

כתבו בפוסקים: דמפסוק זה ילפינן דבמקום פקוח נפש אסור לחולה להחמיר על עצמו שלא לחלל שבת ועל זה נאמר אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, כך כתב במטה אפרים אור"ח סימן תר"ח ס"ק ט"ו, וכן פסק המשנה בחוה אור"ח סימן תר"ח ס"ק ה', עין מעדני אשר פרשת נח שנה שמינית ארסט גדולה בעין זה.

יש לחקור חולה שיש בו סכנה שמוותר מן הדין לחלל עליו שבת האם צריך כפרה שאירע על ידו חילול שבת וכן רופא שחילל שבת על חולה האם צריך כפרה או דילמא אינו צריך כפרה על זה.

הנה בשו"ת רבי יצחק מפוזנא סימן ל"ט בסופו, שהיה בזמנו של המגן אברהם כתב דלשיטות שפקוח נפש דחוויה אצל שבת, מי שחילל שבת במצב של פקוח נפש צריך כפרה, משמע דבין החולה ובין הרופא צריך כפרה.

וכן כתב בשו"ת חות יאיר סימן רל"ו דיחיד אם רוצה לקבל על עצמו כפרה על שחילל שבת בפקוח נפש מותר, ובפרט לשיטות שפקוח נפש דוחה אצל שבת.

ובישמח ישראל פרשת בעלתן כתב דחולה שחיללו עליו את השבת צריך כפרה שהוא גרם שיחללו עליו את השבת.

אבל בספר אור זרוע ח"ב הלכות ערב שבת סימן ל"ח כתב וז"ל והיא שהיתה דליקה והיה שם פסק נפשות וכבדה ישראלים אין צריכין שום תענית ושום צדקה על זה, שהרי בהיתרא עשו מה שעשו, ואפילו אם הם רוצים לתת צדקה על כך בית דין מוחין בידם, שא"כ אתה מכשילים לעתיד.

וכן כתב בכרכי יוסף אורח חיים סימן של"ד ס"ק ה' בשם הרב מהר"י עא"א בספר בני יהודה דף ס"ז דאין צריך כפרה, ועיין בשו"ת רב פעלים חלק ג' אורח חיים סימן ל"ז.

וכן כתב בשו"ת תורה לשמה סימן תק"ד דבהיתר חילול שבת לחולה שיש בו סכנה, ודאי אין להחמיר לעשות זה המחלל כפרה לנפשו, ואדרבא אם ירצה להחמיר לעשות כפרה בעבור זאת מוחין בידו, משום דחיישינן פן מכה זאת שרואין שעושים כפרה למחלל יעשו התרשלות בחילול שבת לצורך החולה שיש בו סכנה, וכל כך חשו ר"ל להתרשלות בזה עד שתמצא שאמרו הנשאל הרי זה מגונה והשואל הרי זה שופך דמים.

וכן בשו"ת שבות יעקב חלק א' סימן י"ג נשאל מאחד שחילל שבת שרצה להציל אדם אחד ובסופו לא הציל האם צריך כפרה.

ומסיק: מה ששאל השואל אי צריך כפרה אין זו צריך לפנינו, כיון שהוא עשה כן כדי להציל אל"פ שלא הציל מה בכך, כיון דכונתו לשמים ואיהו ידידה עביד, ואם אתה מצריכו כפרה נמצא אתה מכשילו לעתיד לבא בפקוח נפש, ואף שהדבר זו אין צריך ראייה, מ"מ לא אמנע מלהביא ראייה ברורה לדבר מהא דאיתא בגמ' מנחות ס"ד אמדוהו הרופאים שצריך לגרוגרת אחד ורצו ל' בני אדם והביאו לו ל' גרוגרת בבת אחת פטורין ואפילו בזה אחר זה ואפילו קדם והבריא בראשונה ופרש"י משום דהזריז לחולה ה"ז משובח וכן הלכה פסוקה אור"ח סימן שכ"ח דכל כה"ג פטור ומותר לכתחלה.

ולענין הלכה: פסק במשנה ברורה סימן של"ד ס"ק ע"ה דמי שחילל שבת משום פקוח נפש אין צריך לכפרה כלל, ומה שנהגו נשים המדליקות הנר בשביל יולדת בשבת, להתענות אח"כ, הוא הוללות וסכלות.

ובשו"ת בן פורת סימן ב' להגאון רבי יוסף ענגיל, וכן בשו"ת ד"ח סימן רי"ט **הקשה לשיטות דסמריא** להו שבפקוח נפש אין צריך כפרה: **מהא דאיתא בגמ' שבת ק"ז ע"ב א'** אמר רבי נחמן בר יצחק מי שנולד בשבת ימות בשבת, משום דחיללו עליו את השבת, חזינן דאף שמוותר ע"פ הדין מ"מ צריך כפרה, חזינן דנחשב לפגם, ומכאן קצת ראייה דפקוח נפש דחוויה בשבת ולא הותרה וצ"ע, גיין בשו"ת מהר"ל סימן ר"ג שהקשה על גמ' זו והלא מעשים בכל יום דגולדים בשבת ומתים בימים אחרים ע"ש מה שתיקן, גיין בספר חסידים סימן ס"ד שמקשה מדוע נענש הילד מה הוא ליה לעשות.

האם היונה אינה תולשת בשבת מן העץ?

בפרשתן ח"י"א ותבא אליו לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה.

הנה איתא בסידור העיב"ץ חלק ג' הנקרא מגזל עוז בבית מדרש עליות הטבע וז"ל שמעתי שיש עוד אות ליום מימים מן היונה שאינה אוכלת מן הנתלש מן המחובר בשבת.

וכן כתב בעיני יעקב סוטה ל"ח ע"ב כתב וז"ל שמעתי מחכם אחד שמקובל שבני יונה מכירין התבואה שנחתך בשבת שאין אוכלין ממנה ואם קבלה נקבל.

ובדברי שאול בפרשתן: מביא בשם היעב"ץ דהיונה אינה תולשת מן המחובר בשבת, וכותב דלפי זה אפשר לפרש מה שאמר הכתוב "ותבא אליו לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיו" והיינו שכל השבת לא היתה תולשת רק לעת ערב עלה זית טרף בפיה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הנגיד הנכבד

הגאון הנפלא רבי שמואל דוד פרידמן שליט"א

מגדולי המג"ש ברף היומי מח"ס שדה צופים
לרגל יומא דהלולא רבה של

הגאון האדיר רבי מאיר שפירא זצ"ל מחולל הרף היומי

החל ז' חשוון ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנדיב הנכבד

הרב ישראל אפרים פישל ראטה שליט"א

מאנ"ס

לרגל שמחת נשואי בנו

הב"ה"ח יהודה ניי"ו עב"ג

בת הרב ישכר דוב בסטרצקי שליט"א

באר ארץ

יהא רעוא שבזכות יזכוי רבבות

יהא נחת מכל יוצאי הלציו

ויעלה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג רבי אברהם יעקב סלמון שליט"א בני ברק

רב דקהילת שטפענשט בארץ הקודש

לרגל שמחת היכנס בנו כמר ישראל ניי"ו

לבריתו של אברהם אבינו

יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להגדיל תורה ולהאדירה

יזכה לראות נחת דקדושה מכל יוצאי הלציו ויעליה בכל אשר יפנה

**מדוע לעתיד לבא ישחטו את היצר הרע
הרי זה התפקיד שלו להכשיל בני אדם ולכן נברא?**

בפרשת ח' כ"א כי יצר לב האדם רע מנעריו וגו'.

איתא בגמ' סוטה נ"ב ע"מ א' לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכין, והללו בוכין, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה ורשעים בוכין ואומרים, היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה.

יש להקשות: כיון שהתפקיד של היצר הרע להכשיל בני אדם ועושה את השליחות בנאמנות ולא עושה קנאה ושנאה שעובד עם כל המגזרים, א"כ מדוע נענש היצר הרע שישחטו אותו לעתיד, הרי זה התפקיד שלו להכשיל בני אדם.

ותירץ הבעל שם טוב: להתפקיד של היצר הרע להכשיל את האדם שיעשה עבירה, אבל היצר הרע לא בא לאדם ואומר לו זה עבירה ובוא תעשינה, אלא אומר לו שזה מצוה ומטעה אותו, לכן נענש היצר הרע, מובא בכתר שם טוב סימן ע"ח וכן בספר בן פורת דף קכ"ז.

ובזה פירש דבר נפלא: דהנה איתא בגמ' שבת ע"ה ע"א שוחט משום מאי חייב, ומתריך הגמ' משום צובע, וכתבו התוס' דשוחט דעלמא קאי, והסביר הבעש"ט דזה כוונת הגמ' "שוחט משום מאי חייב" דהיינו היצר הרע שהוא שוחט דעלמא שמכשיל את כל העולם מדוע חייב הרי זה התפקיד שלו, ומתריך הגמ' משום צובע, דהיינו שצובע את העבירה בצורת מצוה, ועל זה נענש.

וכעין זה כתב באגרא דכלה פרשת קורח לבאר את דברי הגמ' קדושין ל' ע"ב סוטה נ"ב, אם פגע בך מנוול משכהו לבית המדרש, דקשה מדוע צריך להכניס אותו לבית המדרש, אלא הכוונה שהיצר הרע יפתה אותו על איזה דבר שזה מצוה, יכנס לבית המדרש ויברר איפה כתוב את המצוה הזה, ואם אינו כתוב סימן שאינו מצווה, וזה הכוונה משכהו לבית המדרש, שיראה לך איפה כתוב מצוה זו.

ובזה מבאר דבר נפלא: מה שאמר דוד המלך תהלים פ"ו ב' לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני, דלכאורה קשה שבגלל שהוא חסיד הוא צריך יותר שמירה, והסביר דסתם אדם אם היצר הרע יאמר לו על עבירה שזה מצוה, יכול לברר את זה אם כתוב או אינו כתוב, משא"כ חסיד הרי עושה לפניו משורת הדין, ויסביר לו היצר הרע שזה מצוה, והוא דלא כתוב משום שזה מצוה מלפנים משורת הדין, לכן ביקש דוד המלך לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני.

ובזה פירש החוזה מלובלין מובא בספר אבני זכרון דבר נפלא: מה דאיתא בגמ' יומא פ"ו ע"ב "אדם שעבר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר" דהיינו אם יש לו גם משנה שמוותר דהיינו שחושב שזה מצוה נעשית לו כהיתר, ואף פעם לא יחזור בתשובה.

ובנועם מגדים ריש פרשת מטות **ביאר בזה:** הא דאיתא בגמ' ב"מ ל' ע"ב וכן פ"ח על מה חרבה ירושלים על שהעמידו דבריהם על דין תורה, דהיינו את כל העבירות שלהם הביאו לזה סמך מהתורה, דהיינו שהיצר הרע הטעה אותם דהוא דבר מצוה.

וידוע שהרה"ק מראפשיטץ זי"ע אמר אני אוהב את העבירות של העולם וממאס במצוות שלהם, משום דשגור בפי העולם לומר פלוני מצוה לקבור אותו ועבירה על כל רגע שחי, מובא בשפע חיים חלק ח' פרשת יתרו.

**האם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא נאמר על כל הצדיקים?
איתא בפסוק קהלת ז' כ' כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב
ולא יחטא.**

יש לחקור האם זה נאמר על כל הצדיקים או דילמא יש צדיקים שאין בהם חטא כלל.

הנה איתא בגמ' ב"ב י"ז ע"א ארבעה מתנו בעטיו של נחש, דהיינו שלא היו ראויים למות כלל, ומתו רק בגלל הנחש.

ובתוס' שבת נ"ה ע"ב **הקשו על זה:** והא כתיב כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא.

ותרצו: דהפסוק נאמר על רוב בני אדם קאמר, חזינן מדברי התוס' דיש צדיקים שאין להם חטא.

ובפני יהושע שבת נ"ה ע"ב **תמה על זה:** דלכאורה פשטא דלישנא דקרא דכתיב כי אדם אין צדיק, משמע דלא נמצא כלל.

ומתריך את קושיית התוס' באופן אחר: דלולי דבריהם היה נראה לי דודאי אין נמצא לגמרי אדם שלא חטא מימיו אפילו בחטא של שוגג, והנך ד' דקחשיב הכי נמי אפשר דכבר בא לידם איזה שגגת חטא אלא שנתכפר להם ע"י יסורין או ע"י יוה"כ וא"כ לא היו ראויין למות אלא בעטיו של נחש.

ובהגהות רבי עקיבא איגר ברכות ה' ע"ב **העיר ההתוספות סותרים עצמם:** דכתבו על הא דאיתא בגמ' ברכות ה' ע"מ ב' לא כל אדם זוכה לשתי שלחנות כתבו וז"ל אבל אין לגרוס אין אדם זוכה, דהא כמה צדיקים זוכין לשתי שלחנות כגון רבי וכדאמרין בגמ' הוריות י' ע"ב חזינן מדבריהם דכשכתוב אין, הכוונה שאין כלל ומניח בצ"ע.

יש שהקשו: לשיטות התוס' דיש צדיקים שלא חטאו, מהא דאיתא בגמ' סנהדרין מ"ז ע"מ ב' איבעיא להו קבורה משום בזיונא הוא, או משום כפרה הוא, וכו' תא שמע מדאיקבור צדיקי ואי אמרת משום כפרה צדיקי לכפרה צריכי, ומתריך הגמ' דאין ראייה משום דכתיב אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, וקשה דלפשוט האבעיא מהא דאמרין בגמ' ב"ב י"ז א' דד' מתו בעטיו של נחש, ולפי התוס' עליהם לא נאמר אדם אין צדיק בארץ וכי ס"ד דהם לא נקברו, ש"מ דקבורה אינה משום כפרה, כך מקשה גררון לנר סנהדרין מ"ו ע"ב, ובחסד סופר שם ומניחם בצ"ע.

**האם תלמיד מותר לומר לרבו
ישש לו יסורים משום כפרת עוונות?**

הנה בשו"ת תורה לשמה סימן ר"ס נשאל בתלמיד אחד שנכנס אצל רבו שהיה שרוי בצער גדול וא"ל התלמיד דברים לנחמו רבי אל תצטער כי היסורין יועילו לכפרת עונות, ואחד ערער על התלמיד בשביל שאמר דברים אלו לרבו באומרו לאו אורח ארעא להחזיק את רבו כבעל עוונות שאומר לו שהיסורין שלו יועילו לכפרת עוונות אם יפה אמר זה המערער או לאו.

ומסיק: אין בזה זילותא לרבו ולית בה חשש כלל, כי כן מצינו בגמ' סנהדרין ק"א ארבע"ח כשחלה ר"א נכנסו תלמידיה לבקרו א"ל חמה עזה יש בעולם התחילו הם בוכים ורבי עקיבא משחק אמרו לו למה אתה משחק א"ל וכי מפני מה אתם בוכין א"ל אפשר ס"ת שרוי בצער ולא נבכה א"ל לכך אני משחק כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה וכו' אמרתי שמא ח"ו קבל רבי עולמו ועכשיו שאני רואה רבי בצער אני שמח אמר לו עקיבא כלום חסרתי מן התורה כולה א"ל למדתנו רבינו כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ע"ש וברע"א שם העיר מהתוס' שבת נ"ה ע"ב הרי רבי עקיבא אומר לר"א רבו שהוא רואה היסורין שלו לכפרת עוונות אך ודאי צריך שיאמר התלמיד בלשון נסתר ככתוב בשאלה ולא יאמר לנוכח כפרת עוונותיך.

ודע כי הט"ז אור"ח סי' ר"ט ס"ק ג' כתב בדין ברכת הגומל שמבדך בשביל אחרים שהתלמיד או הבן לא יאמר הגומל חסדים לחייבים דבזה פוגם בכבוד אביו או רבו אע"פ שהמודה עצמו אומר כן מ"מ אחר לא יאמר עליו, והנה אין סתירה מן הגמרא הנוכח לדברי הט"ז, משום דלשון חייבים אית ביה זילותא טפי דמשמע רובו עוונות, אבל בשביל מקצת עוונות לא נקרא חייב, ורבי עקיבא אמר שאין אדם צדיק בלא עון, אבל אה"נ לקוראו בשם חייב ודאי לא טוב.

איך יכול להיות שחמי טבריה הם ממים שנשארו מהמבול

הרי לא ירד מבול בארץ ישראל?

בפרשתן ח' ו' ויסכרו מעינות תהום.

כתב ברש"י כשנפתחו כתיב ד' י"א כל מעינות, וכאן אין כתיב כל, לפי שנשתיירו מהם אותן שיש בהם צורך לעולם, כגון חמי טבריא וכיוצא בהם.

ומקורו מגמ' סנהדרין ק"ח ע"א אמר רבי יוחנן שלש מעיינות נשתיירו ממי המבול, ואחד מהם חמי טבריה.

ופירש"י שהמעיינות של דור המבול היו רותחין, ומזה נשתיירו חמי טבריה.

יש להקשות: איך יכול להיות שחמי טבריא נשתיירו ממי המבול, הרי רבי יוחנן גופיה סבירא ליה בגמ' זבחים ק"ג ע"א דלא ירד מבול בארץ ישראל, כך מקשה בחזקוני בפרשתן ח', וכן בספר טבור הארץ ע"מ פ"ב

איכא כמה תרוצים:

א. יש מעינות תהום בכל העולם, וכתיב נבקעו כל מעינות תהום ואף בארץ ישראל משמע, ומשם נשארו חמי טבריא, והא דאמרינן דלא ירד מבול בארץ ישראל היינו שלא ירד מלמעלה, אבל מלמטה נבקעו כל מימי התהום אף בארץ ישראל, כך תירץ בחזקוני בפרשתן.

ב. ע"פ מה דאיתא בגמ' זבחים ק"ג ע"א דאע"ג דלא ירד מבול בארץ ישראל מ"מ חמימות והבלא של המבול היה נמי בארץ ישראל, כלומר שנכנסו מימי המבול בה כשנפשטו בעולם דהא כתיב מכל אשר בחרבה מתו, והנהו דהתם נמי בהלא מתו ושוב מצאתי דכך מבואר ברבינו בחיי דאע"ג דלא ירדו גשמים על ארץ ישראל וגם לא נבקעו מעינות תחתיה, מ"מ מי המבול שבשאר ארצות נכנסו לתוכה, וא"כ מימילא כל המימות של ארץ ישראל נמי מהבלא דמבול נתחממו וחמי טבריא כאחד מהן והן הנה נשארו לזכר לדורות עולם, כך תירץ במשכיל לדוד בפרשתן.

ג. חמי טבריא הוי כנוי לכל מעינות רותחים שבכל העולם ואפילו בחו"ל, והיא הכונה שנשתיירו, כך תירץ תורה תמימה פרשת בא הערות פרק י"ב הערה פ"ט.

מאיפה ידע נח שכלו המים דילמא היונה הביא את העלה

מארץ ישראל ששם לא ירד כלל המבול?

בפרשתן ח' י"א ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפניו וידע נח כי קלו המים מעל הארץ.

הנה בחזקוני בפרשתן הקשה: למ"ד בגמ' זבחים ק"ג ע"א דלא ירד מבול לארץ ישראל, היאך ידע נח בהבאת העלה שקלו המים, היה לו לספק שמא מארץ ישראל הביאתו או שמא צפה על פני המים לקחתו, אלא י"ל ניכר היה שלא הביאתו ממקום רחוק שהרי טרף כתיב לשון חטיפה שחטפתו מן האילן וחטיפתו מעידה עליו שאילו מצאתו על פני המים כדרך שאר עלין שנושרין מן האילן על ידי רוח לא היה טרוף אלא שלם, וכן התרגום מוכיח תביר מחת בפומה.

ובשו"ת עמק הלכה חלק ב' סימן ל"ב תמה על החזקוני: מהא דאיתא במדרש רבה פרשה ל"ג ובילקוט שמעוני תמו"ט וז"ל מהיכן הביאה ר' לוי אומר משבשושין שבארץ ישראל דהא דברייתא אמרינן ארץ ישראל לא טפת במיא דמבולא ע"ש, הרי מפורש להיפוך מדברי החזקוני, ובאמת העלה היה מארץ ישראל.

וברמב"ן בפרשתן תירץ הקושיא מהיכן ידע שקלו המים: ע"פ מה דאיתא בפרקי דר' אליעזר דרק גשם משמים לא ירד לא"י, אבל המים משאר ארצות ירדו לא"י וכסו האילנות, א"כ מזה ידע שקלו המים.

ישמח לב מבקשי ה'

הופיע הספר שרבים ציפו לו

"נימוקי שבת"

על שו"ע הרב

הלכות שבת דיני שהייה הטמנה ובישול
מאת הגאון רבי שמואל ראטה שליט"א

ראש כולל תורת חיים בבני ברק

ומח"ס הנפלא נימוקי יו"ט

על שו"ע הרב הלכות יו"ט

שהתקבל בכל תפוצות ישראל

הספר מחולק לשלשה מדורים

מדור ראשון: ביאור גוף ההלכות שבשו"ע הרב.

מדור שני: ביאור הקונטרס אחרון.

מדור שלישי: ביאור המהדורא בתרא.

הספר נחוץ לכל הלומדים

המתעמקים בהלכות אלו

אפשר להשיג בחנויות הספרים

ובטלפון: 050-4159125

טיב הספר

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו הרב מרדכי זסקינד הגר שליט"א בחפזו

א. למנוע רפואתו כדי שלא לאבד מעלת האדם-שמדבר. סיפר לי יריד רופא מומחה, על חולה שבא לפניו שהיה לו מוזלה קשה בלשון, וחרפואה הידודה בשבילו היא לכרות את לשונו, והחולה אמר שא"כ למה לו חיים, שלא יוכל להיות כאיש המדבר ומתפלל ולומר, האם מותר לו לנהוג כן בעצמו שלא לכרות את לשונו. ואולי חייבים לעשות לו כן בע"כ.

ב. ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. האם הבחור לתפקיד שלטוני מי שמוצאו מכנען וכרש, עובר באיסור, דמבטל לציוני דארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו.

ג. נח איש צדיק. 1. מדוע לא נמצא בש"ס דתואר צדיק רק על שמעון הצדיק שהיה משירי כנסת הגדולה. 2. מה החילוק הנמצא בכמה מקומות בש"ס בין צדיק לצדיק גמור, ומה יהיה.

ד. האם נח ראה את אדם הראשון. המלבים עה"ת בפרשתינו כתב שנח ראה את אדם הראשון, וקשה הלא אדם מת בשנת התקל, ונח נולד בשנת נ"ו לאלף השני. (וכן קשה על פירוש הטור עה"ת).

ה. באיסור לאכול לפני שמוכיל לבהמה. השוכר או השואל פרה מחבירו האם מצווה להאכילה לפני אכילתו, הוכח מפרשת השבוע.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופטים נוספים בטלפון 05401031-1057 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.

אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה.

ההגרלה על חודש תשרי

תקיים ביום ראשון בערב פר' לך תשע"ג

